

לקה טוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'טוב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת נשא - שבועות התשס"ו

7:59	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:30	מוצאי שבת
8:35	סוק"ש מג"א
9:11	סוק"ש גר"א
12:54	חצות

הדלקת נרות ערב שבועות 7:56
הדלקת נרות ערב ב' שבועות 9:27
מוצאי יום טוב 9:28

פנינים לפרשה

"נשא את ראש בני גרשון גם הם"

יש להבין מהו הלשון "גם הם", ואם להוסיף על בני קהת שנמנו קודם, מדוע לא שב לכתוב כן להלן גבי מנין בני מררי. הרואה יראה שמנין הלויים לא היה באמצעות מחצית השקל, ולא חששו שיהא בהם נגף. והטעם, כי בסיבת הנגף בשעת מפקד, כתבו המפרשים שהוא, משום שכל עיקר תקומת עם ישראל היא באחדותם, ועל ידי מנין מפרדים אותם למשפחות ולאחדים, ולכך עלולים חלילה למגיפה. אי לזאת נותנים כולם מחצית השקל, לאחדם ולקשרם במצוה אחת יחדיו. מנין זה של הלויים הרי היה כולו אך למצוה של מלאכת המשכן, אם-כן היא עצמה כבר קשרה ואיחדה אותם תחת דגל המצוה, לכן לא נזקו למחצית השקל.

מעתה, כל זה פשוט ומובן מאליו, בבני קהת, שכל עבודתם "באהל מועד קודש הקדשים", בהיותם נושאי כלי המשכן, מובן אפוא שמצותם מכפרת ומגינה. אבל בני גרשון, שלא נשאו אלא את יריעות וקלעי המשכן וכדומה, שמא תאמר שאין למנותם, מחשש לנגף, לכך אמר "נשא את ראש בני גרשון - גם הם", להודיע כי כיון שאף זו למלאכת המשכן, מצוה היא. אבל אצל בני מררי לא נצרך לשוב ולהדגיש זאת, כי כיון שעבודתם אינה פחותה משל בני גרשון, ואף הם נשאו קרשי המשכן ובריחי וכו', פשוט הוא שאף אותם יש למנות. לכך לא הדגיש שוב "גם הם".

(רבי בן ציון שטרנפלד, אבי"ד בילסק)

"צו את בני ישראל וכו' וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש" (ה, ב)

"ויעשו כן בני ישראל וישלחו אותם וכו' כאשר דבר ה' אל משה כן עשו בני ישראל" (ה, ד)

למה התורה התחילה בלשון צו וסיימה בלשון דבר? ובכל שאר פרשיות בתורה תמיד כתוב כאשר צוה ה' את משה?

אלא שלשון צו הוא לשון זירוז כשהדבר שה' עומד לצוות הוא דבר קשה. וכאן הרי יש צורך לשלוח את המצורעים שיצאו מחוץ לג' מחנות ויתכן שתהיה התנגדות וריב שלא ירצו לשבת מחוץ לביתם ומחוץ לענו, ולכן בהתחלת הפרשה כתוב לשון צו אבל למעשה המצורעים קבלו את החיוב לצאת ברצון להתכפר מעונם, לכן כתיב שעשו כאשר דבר ה' אל משה.

(משן חכמה)

"ויעשו כן בני ישראל וישלחו אותם אל מחוץ למחנה כאשר דבר ה' אל משה כן עשו בני ישראל" (ה, ד)

יש לעיין לשם מה חזר הכתוב ואמר "כן עשו בני ישראל", לאחר שכבר נאמר בראש הכתוב "ויעשו כן בני ישראל"? ברם, טיבה של מצות שילוח מן המחנות היא שכשיראו בניי כיצד מרחיקים את המצורע מחוץ למחנה וכיצד גופו לקוי ונאלח בצרעת - יהיו נוהרים מן העבירות המביאות לידי צרעת (גאוה). לשון הרע, צרות עין). וכן כשיראו כיצד מרחיקים את הזב ואת הטמא מת - מיד יעלו בזכרונם "מאין באת מטיפה סרוחה" (זב) "ולאן אתה הולך למקום רימה עפר ותולעה" (מת) ואז לא יבואו לידי עבירה. לפיכך אמר לו הכתוב כי בניי עשו את המצוה משתי הבחינות גם יחד הן מצד עצם המעשה של השילוח, והן מצד הכונה בלומדם את מטרת המצוה וליקחה.

"והתנדו - והשיב את אשמו" (ה, ז)

הקשה רבי יצחק-מאיר מגור, בעל "חידושי הר"מ": מצות וידוי, שהוא יסוד התשובה לכל חטא, מפני מה נאמרה בתורה בסמיכות אצל חטא הגזל! הוא מותיב והוא מפרק: לפי שבכל חטא יש מיסוד הגזל: הקב"ה נתן חיים וכח לאדם, כדי שיעשה בהם את רצונו, וכשמשמש בחיותו ובכוחותיו לעבור על מצות ה', הרי גזול הוא קנינו של הקב"ה. כאן, איפוא, שורש כל הוידויים והתשובה...

ספר רבי אברהם בן הרמב"ם:

באו אנשים וסיפרו לפני אבא מאיר, כי אחד משומרי-הדת אמר בליל יום כיפור "איני יודע על איזה עוון אחזור בתשובה". בשמעו זאת נענה אבא מאיר ואמר: מסכן שכמותו! אילו ידע את אשר עליו לדעת, היה חוזר בתשובה על שחושב הוא כי אין לו עוון לחזור עליו בתשובה...

דרש הרבי מקוצק:

כתוב "יעזוב רשע דרכו", כלום יש לו לרשע דרך? הלא רק בתוך בוץ הוא צועד, ללא דרך? אלא יעזוב את טעותו שהוא שוגה בה, כאילו יש לו דרך משלו...

"איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר לה" (ו, ב)

אומר על זה האבן עזרא יפלא פירוש יפריש או

פירושו יעשה דבר פלא כי רוב העולם הולכים אחר תאוותם ואדם זה שהחליט לפרוש מחלק מהם נחשב כעושה פלא.

"מיין ושכר יזיר" (ו, א)

"אמר רבי עובדיה ספורנו: הנזיר שחפצו להזיר לשם ה', לא יסגף עצמו בצום - שממעט מלאכת שמים; ולא יצער גופו במכות פרושים - כי זה מנהג צבועים. אבל יזיר עצמו מן היין, שבוזה ממעט את התאוה ומכניע יצרו, ולא יחליש כוחו בזה כלל.

חסידי האחרונים היו אומרים:

אם לסגף את הגוף כולו נאסר בדורות שלנו, מפני החולשה, הרי לפחות ביכולתנו לסגף בצום קצת מאבריו: הפה, העיניים, האזניים, שנהוג בהם תענית לגבי דברים אסורים ובטלים...

וכי מישהו אומר שמוכרחים להציק לאיצטומכה דוקא...

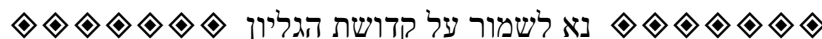
"כי נזר אלקיו על ראשו" (ו, ז)

"סתם נזירות שלשים יום". ונזיר שפירש רק חודש אחד מ"ין כבר כתבה עליו תורה "נזר אלקיו על ראשו" - וזה מפני שהסיר מעצמו דבר אחד המפריע מחשבתו ומעורר בו תאוה. ק"ו למעורר תמיד מחשבתו ומוסר עצמו ויישותו ללימוד התורה כל ימי חייו על אחת כמה וכמה.

נזר מלשון כתר ודע על כל בני אדם עבדי תאות העולם והמלך באמת, שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאות.

(אבן עזרא)

לכאורה נראה כדבר מתמיה שבגלל פרישה מתאוה אחת של יין וגידול השער נחשב הנזיר כקודש קדשים. ואולי אפשר לפרש את זה על פי דברי הראב"ד המובאים ע"י רבינו יונה ביסוד התשובה וז"ל: "וכן אמר הרב ר' אברהם בר דוד שהיה אחד מחסידי עולם" הגדר הגדול המעולה המופלא "מניעת המאכלות וכן פירש דבריו שאל יעזוב לגמרי מלאכול בשר ולשתות יין, כי דייך מה שאסרה תורה אך בעת מאכלו ועודנו תאב לאכול יניח ממנו לכבוד הבורא מתאוה ואל יאכל כפי תאוותיו ודרך זה ימנענו מחטוא ויזכרנו אהבת הבורא יותר מתענית אחד בשבוע כי זה בכל יום תמיד מדי אכלו ומדי שתייתו יניח מתאוותו לכבוד הבורא: ע"כ.

הרי רואים מזה שע"י מניעת קצת מתאוותיו באופן תמידי יזכה האדם ליותר התקדשות מעזיבת כולם לזמן קצר ומכאן באה קדושת הנזיר.

"והקריב את קרבנו לה'" (ו, יז)
סח רבי מאיר-שמחה מדווינסק:

קרבתו של הנזיר ביום גילוח, דומים בפרטיהם לקרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח (דוק ותשכח!), וזאת מפני שלב נשבר הוא טוב מכל הקרבנות, והנזירות היא חינוך לשבירת הרוח והלב המתאוה, לפיכך מביא הנזיר קרבנות חינוך...

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

"כה תברכו – בנשיאות כפיים, נאמר כאן כה תברכו ונאמר להלן וישא אהרן את ידיו ויברכם" (סוטה לה). ובאור הדבר: ברכת כהנים לא תהיה פטומי מילי בעלמא, אלא צריך שתהיה בה "נשיאות כפיים" – לצרף את הידיים לברכת הפה, להגשימה בפעולות מעשיות ומעשים טובים. וכך היה נוהג גם אהרן: "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" – לא ישב, בחיבוק ידיים ולא הסתפק בברכות אלא היה אוהב שלום ורודף שלום בין אדם לחבירו. (רי יוסף חיים קארן)

"יברכך.. יאר... ישא..." (ו, כד)

יברכך – בפירוש רש"י – בעושר ובנכסים, והואיל ורוב העשירים אינם אהובים על הבריות באה הברכה ישא... ויחנך – שיתברכו בהן ובנשיאות פניהם. ומאחר שעל פי רוב העושר שמור לבעליו לרעתו כי בני אדם אינם מסתפקים במה שיש להם ומי שיש לו מנה רוצה מאתיים, וכל ימיו כעס ומכאובים להרבות עושרו ואין לו מרגוע בחיים – באה הברכה השלישית: וישם לך שלום – שלום פנימי ושלום נפשי, סיפוק רוח ושביעות רצון. אבל כל אלו הן רק ברכות חומריות מטוב העוה"ז, בא סוף הפסוק ושמו את שמי על בני ישראל – רוח אלוקים תשרה עליהם – ואני אברכם ממקור הברכות העליונות לחיי עולם. (תורת משה)

"ויהי ביום כלות משה" (ו, א)

"כלות כתיב וכו' ככלה הנכנסת לחופה". (רש"י). שונה היא הקמת בנין חומרי, לצורך הדיוט, מהקמת בנין לצורך גבוה, שכן בבנין חומרי עם גמר העבודות ועמידת הבית על תילו נסתיימה בזה מלאכת ההקמה משא"כ בבנין רוחני הרי בגמר שלו רק מתחילה העבודה, עבודת הקודש, להגברת הקדושה. "ויהי ביום כלות משה" – כשמשוה סיים את בנין המשכן היה זה רק התחלה לבנית הבנין הרוחני "ככלה הנכנסת לחופה" המתחילה לרקום את בנין הרוחני. (הר"י מצורטקוב)

"עגלה על שני הנשיאים ושור לאחד" (ו, ט)

מסביר הספורנו הרמז בזה שהביאו שני נשיאים עגלה אחת שנמשכה על ידי שור אחד הוא להראות האחוה ששררה ביניהם אשר בגללה היו ראויים שתשרה השכינה ביניהם כאמרו ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל.

התורה חזרה על קרבנות הנשיאים שתיים עשרה פעם אף שהביאו בדיוק אותם קרבנות ואמנם במדרש רבה מובא שכל נשיא התכוון כוונות אחרות בקרבנותיו ולכן אע"פ שבחזוניתם נראו כאותו קרבן, בגלל

הכוונות השונות חילקם הכתוב לפרשיות נפרדות.

"וקדשתם היום ומחר" (ט, ט)

כוחה של הקדושה להעלות את האדם לדרגת קדושה, לא רק להיום אלא אף למחר. ויש מחר ממש ויש מחר שהוא לאחר זמן ללמדך שכל אחד תחל קדושתו לאורך זמן לפי דרגת הקדושה שקידש עצמו. (פרדס יוסף)

לשבועות

בכורים

כיצד מעלין בכורים? השור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו.

(בכורים פרק ג')
מבאר המהרש"א שהבכורים הם ראשית פרי האדמה והשור הוא החשוב בקרבנות כמו שנאמר: "בכור שורו הדר לו" וקרניו מצופות זהב. רמז בדבר שאע"פ שהשור הוא קטגור לפי שעשו עגל של זהב ואין קטיגור נעשה סניגור אך כיון שעשו עגל ולא שור, והעגל מחוסר קרנים שנמצא שהסימן הכולט ביותר המבדיל בין עגל לשור הוא הקרניים, ולכן עיטרו קרניו זהב כדי לכפר על מעשה העגל.

ועטרה של זית בראשו מרמז על הנאמר בחזיון המנורה של זכריה "ושנים זתים עליה" – כנגד כהונה ומלכות הנמשחים בשמן המשחה ולפי שניטלו מישאל שני כתרים לאחר מעשה העגל דהיינו כתר מלכות וכתר כהונה (שניטלה מהבכורות) באה העטרה של זית על שתי קרני השור ללמד שחזרו אלו לישראל קרן כהונה וקרן מלכות. (מהרש"א)

מגילת רות

ותשאר האשה משני ילדיה (א, ה)

נשאלת השאלה בתחילה כתוב "ותשאר היא ושני בניה" ואילו כאן כתוב ילדיה? ויש ליישב ששון בן הוא לשון בנין כמו שאומר מדרש תנחומא בפרשת בראשית "ויולד בן" למה נקרא שמו בן שבונה את העולם. אך כאשר אינו הולך בדרכי אבות ואינו מבוני העולם נקרא ילד. ולכן כאן בתחילה היו כשרים ונקראו בנים אך כשנשאו נוכרות נקראו ילדים. (מובא בספרים)

מגילת רות

איתא במדרש רות אמר ר' זעירה מגילה זו אין בה לא טומאה ולא טהרה לא איסור ולא היתר ולמה נכתבה, ללמדך כמה שכר טוב נותן הקב"ה לגומלי חסדים ע"כ ומה היה השכר טוב? שזכתה רות להיות אמה של מלכות. מזה לומדים שע"י גמילות חסדים זוכים למלכות וכן בעצם מרומז בספרים הקדושים שהספירות נמשכות אחד מהשני והשבע ספירות מתחילות בחסד ונגמרות במלכות.

ואולי אפשר להוסיף עוד שהרי הקב"ה הפך את מעשי החסד של בועז ורות לחלק מהתנ"ך דהיינו שמעשי החסד הם עצמם גוף התורה כפי שכתוב ותורת חסד על לשונה. לא רק שחסד הוא הקדמה לתורה כעין "דרך ארץ קדמה לתורה, אלא שמעשה חסד הוא הוא גוף התורה. וכשנגשים לקבל את התורה בזמן מתן תורתנו לא נשכח שמעשי חסד בין

אדם לחבירו הם עצמם חלק בלתי נפרד מהתורה. (מאמר מרכז)

"ותרא כי מתאמצת היא ללכת" (א, יח)

הגמרא (בב"מ, פ"ד) מספרת על המפגש בין ר' יוחנן וריש לקיש בירדן. כאשר ריש לקיש קפץ לירדן אמר לו ר' יוחנן "חילך לאוריתא" – כוונתו לתורה! לבסוף מסופר שכאשר ריש לקיש קיבל על עצמו עול תורה לא יכול היה לקפוץ חזרה לגדה השנייה של הירדן, לפי שתשש כוחו. שתורה מתשת כוחו של אדם, רואים מכאן שדי בכונות לקבלת תורה כדי לעשות שינוי מהותי בכוחות האדם אף כאן ראתה נעמי את רות שתשש כוחה ומתאמצת היא ללכת לפי ששכל כוחה הבינה נעמי שאכן קיבלה על עצמה עול תורה בכל לבנה.

(רבי חיים מצאנז)

"וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש" (כג, כא)

הנצי"ב ז"ל היה מתפלל בחג השבועות בדמעות שליש שהתורה שקנה בגיעה וביסורים גדולים לא תישכח מפיו.

"וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש יהיה לכם" (כג, כא)

שבועות בחו"ל אינו חל באחד של ימי גה"ז וסימנך חרב אל הגוה (שופטים ו, לט) (מהרי"ל) הבאור: חורב – שבועות אל הגוה. לא חל בימים גה"ז.

סוג

"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם" – כשרב משה בצלאל ז"ל מגור הגיע לחצי שנותיו אמר: עד עכשיו קיימתי החצי לכם, מעכשיו אני צריך להשתדל לקיים החצי לה, ומני אז עלה במעלות במדה נעלה.

"בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני" (ט, א)

על לשון הכתוב כאן מעיר רש"י: לא היה צריך לכתוב אלא "ביום ההוא"; מהו "ביום הזה"? שיהיו דברי תורה חדשים עליך" כאילו היום ניתנו.

הוסיף על כך רבי ישראל ליפקין מסלנט: כידוע, ניתנה התורה לישראל במקום שאינו מסוים – במדבר השומם – ובמועד שאינו מסוים; שהרי לא נתחוו לנו עד היום הזו אם בשישה – בסיוון ניתנה התורה או בשבעה בו, ביום השישי או בשבת קודש.

כל זאת בא ללמדנו, שאין התורה הקדושה תלויה בגורמים של מקום ושל זמן. לעתים שומעים מפי הבריות דברי הצטדקות, שבמקום פלוני קשה להתנהג כראוי ולקיים את כל מצוות התורה; או שאומרים, כי בזמן הזה אין לנהוג כבימים שעברו, אלא יש להתאים עצמנו, חלילה, לרוח התקופה, נגד גישות אלו מדגישים חכמינו הקדמונים: "שיהיו דברי תורה חדשים עליך, כאילו היום ניתנו" – כי האקטוליות של דברי התורה קיימת תמיד, בכל מקום ובכל זמן.

"ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנך במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" (ט, ט)

והוא מה שאמרו חז"ל (סוף ד"א זוטא) "הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו חנייה אחת. הרי השעה שאתן להם את תורתנו".

ואיך נעשים ס' ריבוא יחידים לכלל אחד מוצק. "לב אחד", על ידו נעשה ישראל לאיש אחד "ויחן ישראל".
וענין שאמרו "כלב אחד" הוא, כי אין די בידידות והנהגה חיצונית, אלא צריך שתהא אהבת כל איש לרעהו וממעמקי הלב, ושלא יהא בלבו שומץ טינה ומחשבה לא טובה על זולתו, כי אם אך ורק יחס של כבוד וחובה, וכמו שאדם מוצא בעצמו כמה מעלות טובות, בה במידה ימצא בחבירו, ועי"ז שמכבד כל אחד את זולתו בלבו מגיעים ישראל למעלת לב אחד. (שחינות מוסר)

"ויחנו במדבר"

ניתנה תורה במקום הפקר, שאילו ניתנה בארץ ישראל, היו אומרים אומות העולם אין לנו חלק בה, לפיכך ניתנה במקום הפקר שכל הרוצה לקבל יבוא ויקבל. ומפני מה ניתנה במדבר? לומר לך מה מדבר ריק מכל מעדנים כך אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמונע עצמו מכל מעדנים. (ילקוט חמישא)

"כי מה שאנחנו איננו מבינים – בטל ומבוטל כעפרא דארעא לפני דעתו של ה'חזון איש"

ולא מגיס לבו בתלמודו (בהוראה) בשמחת תורה בזמן ההקפות בבית המדרש "ירחי כלה" בזכרון מאיר ת"ו סיפר לפני שנים הרבה (עוד בחייו של מרן החזו"א זיע"א) פגשתי את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בחתונה אחת, ומסרתי לו חומרא אחת בהלכות שבת ששמעתי ממרן החזון איש זיע"א, והדין נראה תמוה גם לי וגם להגרש"ז. ובאמת שאלתי את החזון איש מכמה סוגיות במסכת שבת, ודחה לי את כל ראיותי, ואחרי כל זה עדיין לא נתיישב הדבר על הלב. ואמר לי הגרש"ז שאכן בהשקפה ראשונה איננו מובן וצריך לעיין הרבה בזה. אחרי כמה שבועות פגשתי שוב את הגאון רבי שלמה זלמן, ואמר לי: שבת וילמדתי את העניין, את הסוגיות השייכות עם הראשונים והפוסקים, ועדיין לא מובן לי הפסק של החזון איש. אבל מאז ששמעתי הוראה זו – התחלתי להורות כן הלכה למעשה כהחזון איש, ואף על פי שאינני מבין. כי מה שאנחנו איננו מבינים – בטל ומבוטל כעפרא דארעא לפני דעתו של החזון איש הקדוש. כל מה שהורה ופסק החזון איש – זו היא ההלכה שמשכימים עליה בשמים, וזו הדרך ילכו בה, בין אם תבינו ובין אם לא תבינו....
התרגשנו מאד מהסיפור המאלף הזה, ושאל אחד השומעים את המספר הגרש"ז קרליץ שליט"א מה הוא ביאור הדברים?... והשיב בהתרגשות. יראת שמים בוערת!... יראת שמים מופלגת של רבי שלמה זלמן, שיראתו הנוראה קודמת לחכמתו העצומה הכבירה, שאף על פי שבגאונותו המיוחדת במינה היה הפסק צריך עיון בעיניו, אבל לבו הטהור הבער ביראת שמים אומר לו. בוודאי הלכה למעשה כהחזון איש....

(סיפר הגרמ"ם שוליינגר שליט"א)

"ונתן לנו את התורה"

ענין מסירת התורה לישראל

ענין "מתן תורה", אמר מרן הגר"א קוטלר זצ"ל, הוא היסוד הידוע כי נמסרה התורה לישראל, והכרעת בית דין הגדול היא ההלכה במציאות (כמבואר בדרשות הר"ן דרוש ה), כמו ששלח רבן גמליאל לרבי יהושע שיבוא אצלו במקלו ובתרמילו ביום הכפורים

שחל להיות בחשבוננו גם אם לדעתו הצדק עמו (ראש השנה כ"ה ע"א). לפי שהתורה ציותה ללכת אחרי מה שיסכימו חכמי הדור גם אם יסכימו היפך האמת. וכן כתב במלבי"ם על קרא "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך יאמרן" (דברים יז, יא), כשנמדה שאומרים על ימין שהוא שמאל, כי באמת הלכה כדבריהם, ועל דעתם ניתנה התורה, ורוח ה' תנהלם לכוון ההלכה ולא יטעו. וכן הוא באור ישראל (סימן כז) ובכל תלמיד חכם אמרינן (עי"ז י"ט ע"א) על קרא "בתורת ה' חפצו", בתחילה נקראת "תורת ה'" (ולבסוף "תורתו"). ואפילו השקלא וטריא דלא הלכתא גם כן חשובה תורה, ועל כל דבר ודבר גילה הקב"ה למשה מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור (ירושלמי סנהדרין פד, הב), הרי שגם הפנים דלא כמסקנא האמיתית חשובה תורה, ומהאי טעמא אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין יג, עב). ומהאי טעמא דברי תורה פרים ורבים, וכמו שאמרו חז"ל (חגיגה ג, עב) על הפסוק "דברי חכמים כדורות נטועים" (קהלת יב, יא), מה ניטעה זו פרה ורבה אף דברי תורה פרים ורבים, וכל חידושי תורה – אם נלמדה בצדק על פי מידות התורה ובטהרה הראויה, ולא להתנייהר, ולא בנגיעות מכוחות הנפש – הרי הם חשובים תורה.

הליכות והלכות

מדיני חג השבועות ויום טוב

המנהג בליל שבועות הוא להיות ערים כל הלילה וללמוד תורה.

בבוקר, לאחר זמן עלות השחר, לפי מנהגי הספרדים ילך לשירותים ואחר כך יטול ידיו כנטילה של בוקר מבלי לברך על נטילת ידיים ואח"כ יאמר אשר יצר ואלוקי נשמה, וכל ברכות השחר בשלמותם כולל ברכות התורה. לפי מנהגי האשכנזים, ילך לשירותים ויברך על נטילת ידיים ואשר יצר, אך ברכת אלוקי נשמה, ברכת המעביר חבלי שינה וברכות התורה יכוון לצאת מאחר שישן בלילה, אך שאר הברכות יוכל לברכן בעצמו.

תפילת שחרית ומוסף יתפלל בהתלהבות שלא תחטפנו שיה, כי גמר התיקון של ספירת העומר וחג השבועות הוא בתפילת מוסף של החג (לשון ה"בן איש חי" זצ"ל).

ביום חג השבועות נהגו לאכול מאכלי חלב (עיי' לקמן טעמים לכך) ויש לציין שמכל מקום צריך לאכול סעודת בשר, שהרי ביום טוב יש מצות שמחה ואין שמחה אלא בבשר ויין. לכן אין לבטל סעודה בשרית, אלא יאכל מאכלי חלב בסעודתו ולאחר מכן יאכל לחם וימתין ואז יוכל לאכול בשר, או יעשה סעודה בשרית נפרדת לאחר מכן.

אף על פי שלמד כל הלילה יש ללמוד ביום, שהרי מצות החג חציה לה' וחציה לכם. ויש נוהגים לסיים ספר תהילים, מכיון שזהו יום פטירתו של דוד המלך ע"ה.

קצת מדיני יום טוב

כל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביום טוב מלבד צורכי אוכל נפש.

אין להדליק אש חדשה ביום טוב וכן אין לכבות אש, אבל מותר להעביר מאש שכבר דלוקה מבעוד יום, וכן להגדיל את האש מותר, אך להנמיכה אסור. והעירו הפוסקים שגפרור שהשתמשו בו כבר ונשרף, כיון

שבדרך כלל זורקים אותו הרי שהוא נהפך להיות מוקצה ואסור ביום טוב להשתמש בו בכדי להעביר מאש לאש אלא יקח גפרור חדש (אור לציון, ועוד פוסקים).

בורב ביום טוב מותר לצורך אוכל ביד ולא בכלי, וצריך לבוררו בדרך הקלה ביותר, שאם יש יותר אוכל יוציא את הפסולת ואם יש יותר פסולת יוציא את האוכל. אולם אם נפל זבוב למשקה גם ביום טוב יוציאו עם מעט משקה שזה ממש דרך ברירה. מותר להשתמש במקלף ירקות וכן להשתמש ב'יתוין' עם זרבובית שיש בה מסננת שכל זה הינו צורך אוכל נפש.

לשחוט פירות: אסור ביום טוב כמו בשבת, ולכן מותר לסחוט לימון רק על אוכל שייספג לתוכו, אך על משקה, כגון לימון על תה, אין לסחוט בין בשבת ובין ביום טוב.

לחתוך ירקות: ביום טוב מותר לצורך אוכל לחתוך ירקות דק דק (ולא כמו בשבת שאסור). מצה או לחם מותר לרסקו, וכן מותר לרסק בננה בשיני המזלג.

רחיצה ביום טוב: לפי הספרדים מותר לרחוץ כל גופו בסבון נוזלי ובמים קרים, ויש המתירין אף במים פושרים (פחות קרים מהרגיל). והאשכנזים נהגו לאסור ורק במקום צער התיירו.

לרחוץ בחמין מותר רק פניו ידיו ורגליו ובסבון נוזלי אך לא כל גופו. ובכל אופן יזהר לא לסחוט את שערו! יש להעיר, שצרכת שאלת רב בכל מקרה לענין אם מותר לפתוח את המים החמים בחג, שמא יגרום להדלקת חשמל.

כל דיני מוקצה האסורים בשבת אסורים גם ביום טוב, אולם ישנם דברים שבהם הדין ביום טוב חמור משבת. כגון: עצמות וקליפות של פירות או של עוף ובשר כשהם ראויים למאכל בהמה מותרים בשבת, אך ביום טוב אסור לטלטלם משום חומרת יום טוב.

ביום טוב מותר להוציא חפצים לרשות הרבים ללא עירוב, אולם בתנאי שיהיה לכך צורך בחג, ואם אין לו שימוש בחג אסור.

מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות נובע ממספר טעמים:

א. לאחר שקיבלו בני ישראל את התורה על הר סיני ושוב לביתם לא יכלו לאכול כי אם מאכלי חלב. והטעם, שלאכול בשר הוזקקו לעבודה רבה עקב המצוות החדשות שנצטוו: הגעלת הכלים הישנים, הכנת סכין בדוקה לשחיטה, שחיטה וניקור חוטי החלב והדם להכשרת הבשר. לפיכך בחרו להם לפי שעה לאכול מאכלי חלב.

ב. על ידי קבלת התורה נעשו כבריה חדשה ונדמו לתינוק שנולד, שמאכלו הוא חלב.

ג. אמרו חז"ל (סוטה יב) אותו היום שהושם משה רבנו בתובה על שפת היאור ששה בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: ריבונו של עולם מי שעתיד לקבל תורה ביום זה ילקה ביום זה? בו ביום החזירתו בת פרעה על מצריות רבות לניוק מהן ולא ינק, עד שהביאו את אמו וינק. מזכירים אנו על ידי מאכלי חלב את זכותו של משה רבנו שלא רצה לניוק מחלב מצרית.

שבת שלום

וחג שבועות שמח

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנכון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

אינני גונב, אלא רק משיב להם כגמולם הרע'...

רואה-חשבון בא וסיפר לי שמנהל המפעל שאצלו הוא עובד, עושה את מלאכתו רמיה, וגונב סכומים נכבדים מבעלי עסקים העומדים איתו בקשר. קראתי למנהל המפעל, וכששאלתי כיצד הוא מעז לעשות זאת, השיב שכל בעלי העסקים מהם הוא מוציא כספים במרמה, גם הם גנבו ממנו, 'ואני רק משיב להם כגמולם הרע'...

הוא אף הביא לי ראיה ממאמר חז"ל שאמרו שיעקב אבינו התבטא על עשיו ואמר 'אחיו אני ברמאות'...

נתתי לו לדבר כל מה שהיה לו על הלב, ואחר כך שאלתי אותו כדלהלן: התורה מעידה על נוח שהיה צדיק תמים. 'וצדיקי פירושו 'שלם', דהיינו אדם שאינו גונב ואינו מרמה את הבריות.

אולי תוכל להסביר לי, שאלתי את מנהל המפעל, כיצד יתכן שנוח לא רימה ולא שיקר את הספקים שהביאו לו את המסמרים והקשרים לבניית התיבה, הרי ברור שהם רימו אותו, ככתוב 'מלאה הארץ חמס'! ואם לפי דבריך, מותר לרמות את מי שרימה אותך, כיצד זה שהתורה מעידה על נוח שנשאר צדיק תמים?

'אז בוא ואגלה לך, הוספתי ואמרתי לו, שלא אני שואל את השאלה הזו, אלא הרמבי"ם, והוא מתרץ שכל הענין של 'אחיו אני ברמאות' הוא רק אם הדברים מתנהלים באורח ארעי, אבל לשקר את השני בקביעות – אסור, כי במקרה כזה ייהפך האדם לרמאי של ממש, וירמה גם את הצדיקים.

הילולא רצדיקיא

יום רביעי	יום חמישי	יום שישי	יום שבת	יום ראשון	יום שני	יום שלישי
ג' סיון א' שבועות דוד המלך רבי אברהם מרדכי אלטר מנור בעל אמרי אמת	ז' סיון ב' שבועות הושע בן בארי הנביא רבי זעליג ראובן בנגים ראב"ד י"ם	ח' סיון רבי נחמה חיים סבו של ה"בן איש חי	ט' סיון רבי יעקב חיים סיפר מו"ם ב"ר החיים רבי משה רבקה'ש מו"ם באר הנזולה	י' סיון רבי יעקב הררי רפול מחכמי אר"צ המקובלים רבי אלעזר רוקח אב"ד אכסמ"ד מו"ם מעשה רוקח רבי יצחק אלפסי הר"ף	י"א סיון רבי יצחק יעקב ווייס ראב"ד י"ם	י"ב סיון רבי דוד פארדן מו"ם שושנים לדוד שקיעה 8:20

וואס כן אין לך כל היתר להתנהג בצורה זו, ואסור לך לרמות גם את אלה שרימו אותך, אמרתי למנהל המפעל.

מרון הגרי"ש אלישיב על השעה ביום חג השבועות שבה מרפא הקב"ה את החולים

באחד השיעורים סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שחמיו מרון הגרי"ש אלישיב הלך בערב חג השבועות לבקר ת"ח חולה. בין דברי העידוד שאמר לו הזכיר הרב אלישיב את העובדה הידועה מחז"ל שכאשר נתן הקב"ה את התורה על הר סיני, התרפאו לפני כן כל החולים שהיו בעם היהודי. העוורים, החרשים, הגדמים, כולם התרפאו.

מרון הגרי"ש ציין באוזני החולה, שמדי שנה כאשר מגיע חג השבועות מתחדשת ההשפעה ההיא, ואפשר לבקש מהקב"ה רפואה שלימה על כל סוגי המחלות שבזמנים רגילים יתכן שלא היתה להן רפואה.

הת"ח שמע את הדברים, ושאל: 'באיזו שעה ביום חג השבועות חלה הסגולה המופלאה הזו, שבה מרפא הקב"ה את החולים?' הרב אלישיב הרחר מעט, והשיב: 'בשעה שקוראים בתורה את עשרת הדברות – זה הזמן שאפשר לבקש מהקב"ה על ענייני הרפואה!'

השפלות משתלמת....

"יומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים" (ח, יז)
 אמר רבא מפני מה אמרה תורה: הבא עפר לסוטה? זכתה – יוצא ממנה בן כאברהם אבינו, דכתיב ביה 'עפר ואפר', לא זכתה – תחזור לעפרה. דריש רבא: בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר, זכו בניו לבי מצות: אפר פרה, ועפר סוטה" (סוטה יז).

איזה קשר יש בין העפר שאברהם אבינו דימה את עצמו אליו ברוב ענותנותו, לבין אפר הפרה ועפר הסוטה, ולמה זכו דוקא לשתי המצוות הללו?

יש לפרש – כתב הגאון רבי שמואל אהרן ראבין, אב"ד קארטשין – שהרי דרשו חז"ל (סוטה כו.) מן הפסוק 'ונקתה ונזרעה זרע' – שאם היתה עקרה, נפקדת בבנים. וטעם הדבר הוא, שאף שעד עכשיו לפי מזלה לא היו לה בנים – עתה, לאחר שספגה בהכנעה בזיונות והשפלות שהיו לה על ידי שתיית המים, הרי הקב"ה מגביה אותה מעל המזל, ולכך תזכה לבנים.

כך בדיוק היה גם אצל אברהם אבינו, כמו שדרשו בגמרא (שבת קנו.) מן הפסוק 'ויוצא אותו החוצה' – שהקב"ה הוציאו מן המזל והגביהו למעלה ממנו.

גם בפרה אדומה מצאנו יסוד זה, וכך אמרו במדרש (תנחומא חוקת, ג') שפרה אדומה מטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים, ללמדנו שמי שמגביה את עצמו – הקב"ה משפילו, ומי שמשפיל את עצמו – הקב"ה מגביהו.

זהו פשרם של דברי רבא: בשכר שאמר אברהם 'ואנכי עפר ואפר', שזכה למידת השפלות וההכנעה – זכו בניו לאפר פרה ועפר סוטה – שתי מצוות שבהן אנו רואים שכאשר אדם משפיל את עצמו – הקב"ה מגביהו, ולהיפך....

העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה